

Berg: Det forekommer mig, at det ærede Medlem for Præstø Amts 3die Valgkreds (Beth) har Ret: Enten en Centralisation, hvorefter de paagældende Arkivalia samles i Kjøbenhavn, eller en ganske anden Decentralisation, end her er foreslaaet. Hvad er det, man her forlanger: 3 Stiftsarkiver oprettede, et i Kjøbenhavn, et andet i Odense og et tredje i Aarhus, og det mener man skulde have nogen særlig Betydning eller medføre nogen særlig Betteelse for de Folk, der ville studere Arkivalia og trænge til at bruge disse. Det vil jeg gøre Indsigelse imod. I de allerfleste Tilfælde maa de, der skulle have nogen Brug for disse Arkivalier, komme til at opholde sig paa forskjellige Steder, søge deres Stof paa de forskjellige Steder. Er det en Ting, de ville vinde grundig og almindelig Indsigt i, da fordyrer det i høi Grad deres Ophold, hvis de skulle rejse fra Stift til Stift. Der kan gives enkelte ganske særlige Sider af Sagen, der studeres, hvorom der nogenlunde, om end ikke udtømmende kan findes tilfredsstillende Oplysninger i et Stiftsarkiv, men det vil utvivlsomt blive navnlig for den almindelige Histories Bedkommende i enkelte Tilfælde, og da kunde man langt bedre komme Bedkommende i Møde ved at give ham en Hjælp til en saadan Undersøgelse end ved at henvise ham til maaste at skulle søge Oplysninger paa forskjellige Steder. Altsaa jeg kan forstaa, at det ærede Medlem for Beile (Galkensjerne) anbefaler Forslagets Overveielse, og jeg kan forstaa, at han ogsaa stjønndt særlig Ven af Forslaget, vil have et Stiftsarkiv i det sydlige Jylland og et paa Lolland-Falster, det er altid nogen Forbedring, men det er ingenlunde tilstrækkeligt. Lad os tage en Wendelbo, der kommer til Aalborg, saa skal han rejse til Aarhus og undersøge, om der er Noget at finde, og saa skal han maaste rejse til Kjøbenhavn eller Odense. Vilde det ikke være heldigere, om han reiste fra Aalborg lige til Kjøbenhavn og leiede Værelse for den Tid, Undersøgelsen tager. Nei, jeg vil anbefale et Udvalg grundigere at overveie dette Spørgsmaal. Disse saa Linier i § 1 forekom mig ogsaa at være overordentlig lidt med Hensyn til Ordningen af Arkivvæsenet og med Hensyn til Reglerne, hvorefter Arkivlagerne skulle deles. Der er, siger man i alt Fald, fra Administrationens Side gaaet meget vilkaarlig til Værks mange Steder med at skjelne mellem hvad der skal tages fra de enkelte Steder, og hvad der ikke skal tages derfra. Jeg antager, at man er saa vidt fremme i Overveielse heraf, at man kan føre Principerne for denne Adskillelse over i selve

Loven og ikke ganske overlade til Administrationen i den Henseende at gjøre, hvad den vil, men selve Spørgsmaalet om et eller flere Arkiver i Forbindelse med saadanne Regler for Fordelingen er ikke færdigt med, hvad der staar i Lovforslaget. Jeg haaber, at det vil blive grundigere overveiet, inden § 1 bliver færdig i Folkethinget. Derimod vil jeg indrømme, at den Tante, som ligger i, hvad der blev udtalt af det ærede Medlem fra Præstø Amt 3die Valgkreds — og i det Stykke forekom det mig, at Udtalelsen fra det ærede Medlem fra Ringsted (Lauridsen) saaldt sammen med det førstnævnte Medlems — kan være velbegrundet, idet han sagde: Enten Centralisation eller en ganske anden Decentralisation. Skulle vi have en større Decentralisation, vil jeg raade til et særligt Arkiv for hvert Amt — jeg siger ikke Amtsråds-kreds, thi vi have endnu ikke i Stedet for Amtmænd faaet de Guvernører, som vi tidligere have talt om, saa at vi have baade Kjøbstæder og Amtsråds-kredse under samme Amtmand som Overøvrighed, og i mange Maader falder altsaa i Virkeligheden Kjøbstæder og Amtsråds-kredse ind under selve Amtet. Amtsråds-kredsen nævner jeg her, fordi det er almindeligt, at den falder sammen med Amtets Landdistrikter, om end ikke overalt. Jeg siger altsaa, der maatte være et Arkiv for hvert Amt, hvor baade Embedsmænd og kommunale Bestillingsmænd i Loven forpligtedes til efter bestemte Regler at aflevere deres Arkivalia og under Ansvar at bevare dem. Jeg indrømmer, at der kan være god Brug for et Amtsarkiv ikke blot for kommunale og stedlige Forhold paa mange Maader, men ogsaa med Hensyn til retlige Forhold. Bedkommende Dommer eller Advokat, som har en Sag, som skal oplyses, vil da uden Vanskelighed kunne søge Oplysningerne i det paagældende Amt, men hvad der staar i Forslaget og her anbefales os, forekommer mig i Virkeligheden hverken at være hugget eller stukket. Ville de have Arkivvæsenet rigtig til Bunds ordnet, tror jeg, at der bliver Noget at tage fat paa for d'Her. Ville De gaa den Vej, som blev antydet af det ærede Medlem for Præstø Amts 3die Valgkreds, kunde man maaste gaa videre. Med Hensyn til Lehn- og Fæstevæsenforhold, Godskontorerne, for saa vidt deres Sager staa under Justitsministerens Kontrol, kunde der formentlig ogsaa ved Lov stables en Forpligtelse til at aflevere til et Amtsarkiv; ellers gaa de vel til Rigsarkivet. Derved gaar man jo bort fra Ansæt om Arkiver i Stiftsbyerne for saadanne Sager, som ikke kunne være i Amt-